

РІШЕННЯ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ ПРО ПРИСУДЖЕННЯ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ

Спеціалізована вчена рада ДФ 35.051.104 Львівського національного університету імені Івана Франка Міністерства освіти і науки України, м. Львів, прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 03 «Гуманітарні науки» на підставі прилюдного захисту дисертації «Префіксальні дієслова сучасної англійської мови: структурно-семантичні та прагматичні аспекти» за спеціальністю 035 «Філологія» 11 липня 2023 року.

Дудок Анна Романівна, 03.07.1995 року народження, громадянка України, освіта повна вища. У грудні 2018 року закінчила Львівський національний університет імені Івана Франка, здобула ступінь магістра з відзнакою за спеціальністю «Середня освіта. Мова і література», освітня програма «Середня освіта (Англійська мова та література)», та отримала професійну кваліфікацію «Викладач англійської та іспанської мов та літератури».

З 09.2019 р. до цього часу навчається в аспірантурі на кафедрі іноземних мов для гуманітарних факультетів Львівського національного університету імені Івана Франка (денна форма навчання).

Працює викладачем кафедри іноземних мов для гуманітарних спеціальностей Національного університету «Львівська Політехніка» з 09.2022 р. до цього часу.

Дисертацію виконано на кафедрі іноземних мов для гуманітарних факультетів Львівського національного університету імені Івана Франка Міністерства освіти і науки України, м. Львів.

Науковий керівник: Гриня Наталія Олександрівна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов для гуманітарних факультетів Львівського національного університету імені Івана Франка МОН України.

Здобувачка має 21 наукову публікацію за темою дисертації, з них 2 статті у періодичних наукових виданнях інших держав, 8 статей у наукових фахових виданнях України, 0 монографій:

1. Дудок А. Р. Дериваційний та смислотвірний потенціал префіксальних дієслів сучасної англійської // Іноземна філологія. 2020. Вип. 133. С. 89-96.
3. Дудок А. Р. Синонімічно-антонімічна парадигма префіксальних дієслів сучасної англійської мови // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна». 2021. Вип. 12(80). С. 7-9.
4. Дудок А. Р. Інноваційна семантика префіксальних дієслів сучасної англійської мови // Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Серія: Філологія. 2022. № 90. С. 18-22.

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради та присутні на захисті фахівці:

1. **Кочан Ірина Миколаївна**, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри українського прикладного мовознавства Львівського національного університету імені Івана Франка МОН України, без зауважень.

2. **Макарук Лариса Леонідівна**, доктор філологічних наук, професор, декан факультету іноземної філології Волинського національного університету імені Лесі Українки МОН України, надала позитивний відгук із зауваженнями:

- 1) У роботі дисертантка наголошує, що у фокусі дослідження перебуває фахова англійська мова (с. 17 тощо). Також неодноразово зазначено, що дослідження ґрунтується на дієсловах-термінах гуманітарних та природничих наук. Список джерел ілюстративного матеріалу охоплює широкий спектр лексикографічних джерел та корпусів текстів, що забезпечують лексичне розмаїття одиниць усіх можливих сфер людського пізнання й буття. У цьому ключі постає питання: як саме дисертантка кваліфікувала дієслова-терміни, які Анна Романівна відносить до гуманітарних та природничих наук і які саме критерії дозволяють вести мову про фахову чи нефахову англійську мову? Як обирався матеріал дослідження? За якими критеріями здійснювалася вибірка тематично релевантних чи нерелевантних одиниць?
- 2) На с. 91 Дудок А. Р. зазначає, що «... розвиток інноваційної семантики префіксальних дієслів-термінів відбувається за діючими законами загальноживаної мови...». Постає питання: які саме критерії слугують розмежуванню інноваційної/ неінноваційної семантики префіксальних дієслів-термінів і що дисертантка розуміє під діючими законами загальноживаної мови (внутрішні та зовнішні причини мовних змін)? На с. 185 запропоновано реєстр високопродуктивних досліджуваних префіксів сучасної англійської мови (Додаток А). У який спосіб визначається ступінь їх продуктивності (високий, середній, низький тощо). У роботі йдеться виключно про високий. Що слугує сигніфікатором рівня продуктивності?
- 3) На с. 47 дисертантка стверджує, що «Місце префіксального дієслова у лексико-семантичній системі фахової мови визначається його узагальненим знакових значенням, що визначає його зв'язки з іншими дієсловами в системі мови шляхом синонімії, антонімії тощо. І така думка неодноразово повторюється на сторінках рецензованої роботи. Хотілося б почути, що саме має на увазі Анна Романівна, мовлячи про місце префіксальних дієслів? На с. 130 зазначено наступне: «На наш погляд, метафоричний, метонімічний процес полягає у розумовому сприйнятті одного концептуального явища через інше, бо стилістичні тропи як мовний факт є категорією мислення і процесом розширення значень та формування смислів, є когнітивним способом творення механізму префіксальних дієслів-термінів у спеціальних англомовних текстах». Що саме маєтсья на увазі під когнітивним способом творення механізму

префіксальних дієслів, стилістичні тропи як категорія мислення, розумове сприйняття тощо.

- 4) Хотілося б також почути, що дисертантка розуміє під *методологічною основою префіксальних дієслів* с. 2; *когнітивною роллю префікса* с. 31; *імпліцитною наповненістю дієслівного префікса структурно-семантичними якостями* с. 32; *розумінням слова-терміна та терміновірних процесів, які пришвидшують сприйняття закономірностей утворення нових спеціальних лексичних одиниць* с. 39; *дефектним членуванням* с. 50; *втратою сили умовного дефектного забарвлення* с. 99; *префіксом з його високим ступенем абстрагованості й узагальнення* с. 99.

3. Пожарицька Олена Олександрівна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри граматики англійської мови Одеського національного університету імені І. І. Мечникова МОН України, надала позитивний відгук із зауваженнями:

- 1) По тексту дисертації бракує власного критичного аналізу лінгвістичних праць, натомість дисертантка не завжди вступає у дискусію, а пристає до думки інших мовознавців (*Розділ I*);
- 2) Доцільно розлогіше пояснити читачеві чому одна і та ж сама мовна одиниця може актуалізувати різні концептуальні ознаки;
- 3) На нашу думку, роботі бракує системності у презентації базових статистичних досліджень, які б не лише допомогли правильно організувати лінгвістичні спостереження, але й забезпечили надійність, точність та достовірність результатів дослідження;
- 4) У дисертаційній праці логічно поставлені й успішно розв'язані низка завдань, однак серед них відсутнє завдання механізму виявлення та функціонування прихованих смислів у досліджуваних префіксальних дієсловах (*Розділ III*);
- 5) Додаткового пояснення потребує таке твердження: *значення терміна як квант спеціальної інформації експлікується низкою диференційних ознак, тобто воно як сконденсоване явище зберігає спільний компонент у різних контекстах і мовленнєвих ситуаціях (п. 3.4.2.)*;
- 6) Варто розлогіше описати термін «семантичний диференціал», який інтегрує у собі не лише структурно-семантичні, а й функціонально-концептуальні ознаки феномену семантичного інваріанта (*п. 3.2.*);
- 7) У Вступі слід було б чіткіше визначити свою концепцію і започаткований автором науковий напрямок, який впливає із самої назви дисертації та її теоретико-методологічної основи.

4. Лосєва Ірина Вікторівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов факультету міжнародних відносин Львівського національного

університету імені Івана Франка МОН України, надала позитивну рецензію із зауваженнями:

- 1) Доцільно було б у дисертації зазначити хто ще із дослідників-вчених, окрім Готліба Фреге та Сергія Гурського, вивчав поняття інваріантного значення терміна;
- 2) На думку рецензента, слушно було б показати механізм, у якому спільний стрижень-інваріант, як семантичний диференціал, інтерпретує нові смисли;
- 3) Вважаємо, що Англо-український глосарій доцільно було б докласти у формі галузевого словника префіксальних дієслів-термінів гуманітарного та природничого спрямування.

5. Ділай Ірина Петрівна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри англійської філології Львівського національного університету імені Івана Франка МОН України, надала позитивну рецензію із зауваженнями:

- 1) З метою об'єктивності результатів дослідження доречно було б використовувати великі масиви репрезентативних корпусних даних, зокрема спеціалізовані корпуси текстів гуманітарно-природничого спрямування, які відображають особливості функціонування лексики в цілому та префіксальних дієслівних одиниць зокрема. Це також уможливило б проведення статистичних обчислень, збагаченню роботи візуалізаціями у формі таблиць, схем, рисунків, графіків тощо.
- 2) Варто звернути увагу на дисертацію Рудої О.В. Префіксальні конверсивні пари в англійській мові: семантика, парадигматика, терміновірність : Автореф. дис... канд. філол. наук: 10.02.04. – Л., 2007. – 20 с., оскільки цікаво було б також дослідити роль транспонованих префіксів у терміносистемах.
- 3) З огляду на заявлену проблематику роботи, цікаво простежити та порівняти продуктивність, смислотвірність, частотність префіксів та префіксальних дієслів у різних терміносистемах та текстах гуманітарно-природничого спрямування.
- 4) Окремі одиниці, наведені у глосарії англо-українських дієслів термінів (Додаток 2) викликають сумніви щодо їх термінологічності: наприклад, *abandon, arrange, delay, exceed*.
- 5) Необхідно, зокрема усунути випадки тавтології, на зразок «описано методологічну основу префіксальних дієслів, відібраних з гуманітарно-природничих англійських текстів сучасної англійської мови» с. 2, інших повторів [с. 6, с. 7].

Загальна оцінка роботи і висновок. Дисертаційне дослідження Дудок Анни Романівни на тему «Префіксальні дієслова сучасної англійської мови:

структурно-семантичні та прагматичні аспекти» є самостійною та ґрунтовною науковою працею, що виконана з дотриманням вимог академічної доброчесності. Одержані у дисертації результати є науково-обґрунтованими і достовірними, оскільки повністю підтверджуються сучасними та взаємодоповнюючими методами досліджень. Одержані результати багаторазово апробовано у вигляді доповідей на міжнародних науково-практичних конференціях та перевірено під час рецензування публікацій у фахових виданнях, в тому числі у наукових виданнях іноземних держав.

Результати досліджень, які наведені у дисертаційній роботі та опубліковані у наукових статтях, належать авторці і є її науковим доробком. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

За кількістю і рівнем публікацій, апробацією на наукових конференціях дисертація «Префіксальні дієслова сучасної англійської мови: структурно-семантичні та прагматичні аспекти» відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 року «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44), а її автор, Дудок Анна Романівна, заслуговує присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 03 «Гуманітарні науки» за спеціальністю 035 «Філологія».

«За» – 5 членів ради,

Результати відкритого голосування:

«Проти» – нимає членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада ДФ 35.051.104 Львівського національного університету імені Івана Франка Міністерства освіти і науки України, м. Львів, присуджує Дудок Анні Романівні ступінь доктора філософії з галузі знань 03 «Гуманітарні науки» за спеціальністю 035 «Філологія».

Голова спеціалізованої
вченої ради
ДФ 35.051.104

проф. Ірина КОЧАН

